VASÚTI NAGYBERUHÁZÁSOK TANÚSÍTÁSA

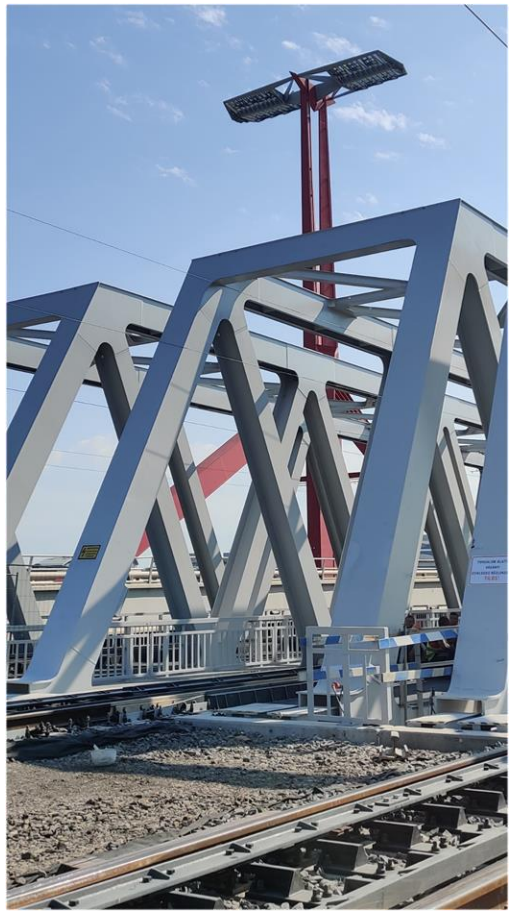

Dégi András
ügyvezető

V. Magyar Közlekedési Konferencia – 46. Útügyi Napok
2022. Október 11-13. | Eger, Hotel Eger & Park

RAILCERT

TARTALOM

- Szereplők, fogalmak
- Jogszabályi környezet, előírások
- Megfelelőségértékelés folyamata
- Alrendszerek hitelesítési eljárásai
- Nagyberuházások tanúsítási tapasztalatai
- Független kockázatértékelés szerepe

RAILCERT

SZEREPLŐK

Kérelmező

- **Engedélyért folyamodó** természetes vagy jogi személy - Irányelv
- A **megfelelőségértékelési tanúsítvány**, a **biztonságértékelési jelentés** vagy a hatósági **engedély** kiadása iránti **kérelmet benyújtó** természetes vagy jogi személy - Nemzeti jog
- Aki lehet:
  - ❑ vasúti társaság,
  - ❑ pályahálózat-működtető,
  - ❑ gyártó,
  - ❑ tulajdonos,
  - ❑ üzembentartó.

SZEREPLŐK

NoBo (Notified Body) – Bejelentett szervezet - „Tanúsító”

- **Átjárhatósági követelmények** teljesülése
- **ÁME -** Átjárhatósági Műszaki Előírás

  (TSI - Technical Specifications for Interoperability)
- Csak **uniós vasúti rendszer** részeit tanúsíthatja (országos közforgalmú vasút)

DeBo (Designated Body) – Kijelölt szervezet - „Tanúsító”

- Nemzeti követelmények teljesülése
- **OVSZ I.** (103/2003. (XII. 27.) GKM rendelet) és **OVSZ II.** (18/1998. (VII. 3.) KHVM rendelet)
- Minden **hazai vasút** (országos közforgalmú vasút, iparvágány, városi vasút stb.).

RAILCERT

SZEREPLŐK

AsBo (Assessment Body) – Értékelést végző szervezet - **„Új” szereplő**

- **Nem tanúsítás!**
- **402/2013/EU rendelet** szerinti kockázatkezelési eljárás
- **független értékelése** ≠ kockázatértékelés!!!
- Biztonságot érintő **jelentős változás**

Javaslattevő

- **402/2013/EU rendelet** szerinti „Kérelmező”
- Aki lehet:
  - ❑ kockázatkezelési intézkedéseket végrehajtó vasúttársaság vagy **pályahálózat-működtető**
  - ❑ **karbantartásért felelős szervezet**
  - ❑ megfelelőségértékelési tanúsítvány vagy a hatósági engedély kiadása iránti kérelmet benyújtó szervezet = **Kérelmező**

RAILCERT

SZEREPLŐK

vasúti közlekedési hatóság – „Hatóság”

- **NSA** - National Safety Authority
- Technológiai és Ipari Minisztérium Vasúti Hatósági Főosztály
- magyar vasúti biztonsági hatóság, országos hatáskörű szerv, mely feladatai vonatkozásában az országos, a városi, és a keskeny nyomközű vasutak, valamint a különleges kötöttpályás vasúti rendszerek különböző alrendszerei, rendszerelemei tekintetében rendelkezik hatáskörrel

Európai Unió Vasúti Ügynökség –„Ügynökség”

- ERA - European Union Agency for Railways
  (régi megnevezés: European Union Railway Agency)

RAILCERT

JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET

Kölcsönös átjárhatóság

- **Európai Unió előírásai**
  - (EU) 2016/797 **Irányelv**
  - 2010/713/EU Határozat - **modulok**
  - (EU) 2019/250 Végrehajtási rendelet – **„iratminták”**
  - **ÁME**-k
- **Nemzeti jog**
  - 2005. évi CLXXXIII. Törvény – vasúti törvény
  - 413/2020. (VIII. 30.) Korm. rend. – **Irányelv** nemzeti jogba ültetése
  - 289/2012 (X. 11.) Korm. rend. – engedélyezési eljárások
  - **Nemzeti szabályok** (OVSZ I., OVSZ II.)

RAILCERT

JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET

Kölcsönös átjárhatóság

- **ÁME-k**
  - **Infrastruktúra alrendszer**
    - INF, PRM, SRT
  - **Energia alrendszer**
    - ENE, SRT
  - **Pályamenti ellenőrző-irányító és jelző alrendszer**
    - CCS
  - **Fedélzeti ellenőrző-irányító és jelző alrendszer**
    - CCS
  - **Járművek alrendszer**
    - LOC&PAS, WAG, NOI, PRM, SRT

RAILCERT

JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET

Megfelelőségértékelés – szabályozott eljárásrend

- **Jogszabályok**
  - 2009. évi CXXXIII. Törvény
  - 315/2009. (XII. 28.) Korm. Rendelet
  - 60/2011. (XI. 25.) NFM rendelet
- **Szabványok**
  - MSZ EN ISO/IEC 17065:2013
  - MSZ EN ISO/IEC 17025:2018
  - MSZ EN ISO/IEC 17021-1:2016
  - MSZ EN ISO/IEC 17021-3:2019
  - MSZ EN ISO/IEC 17020:12
- **ERA útmutatók és előírások**
- **NB-Rail ajánlások**

RAILCERT

MEGFELELŐSÉGÉRTÉKELÉS

Alrendszerek esetében (projekt)

- Meglévő alrendszerek **felújítása** vagy **korszerűsítés**e esetén
- Új alrendszerek **létesítés**énél
- Alrendszerek **üzembe helyezés**ére kizárólag akkor kerülhet sor, ha azok tervezése, kivitelezése és beszerelése megfelel az alapvető követelményeknek

Rendszerelemek esetében (termék)

- ÁME nevesíti, mint kölcsönös átjárhatóságot lehetővé tevő rendszerelem (NoBo)
- Hazai követelményeknek való megfelelőséget igazolni kell (DeBo)

RAILCERT

MEGFELELŐSÉGÉRTÉKELÉS

Folyamat kötött, szabvány írja elő, minden esetben megegyezik

Kérelem tartalma

RAILCERT

MEGFELELŐSÉGÉRTÉKELÉS

Folyamat kötött, szabvány írja elő, minden esetben megegyezik

Kérelem átvizsgálás

A kérelem alapján meg kell állapítani:

- ❑ ügyféllel és a termékkel kapcsolatos **információ elegendő legyen** a tanúsítás lefolytatásához
- ❑ **szabványok**ra és más normatív dokumentumokra vonatkozóhivatkozások értelmezhetőek a termékre és teljeskörűek
- ❑ a kért tanúsítás **alkalmazási területe** meg legyen határozva
- ❑ az **eszközök** rendelkezésre álljanak minden értékelési tevékenység elvégzéséhez
- ❑ **kompetenciája** és képessége rendelkezésre álljon

RAILCERT

MEGFELELŐSÉGÉRTÉKELÉS

Folyamat kötött, szabvány írja elő, minden esetben megegyezik

Értékelés folyamata

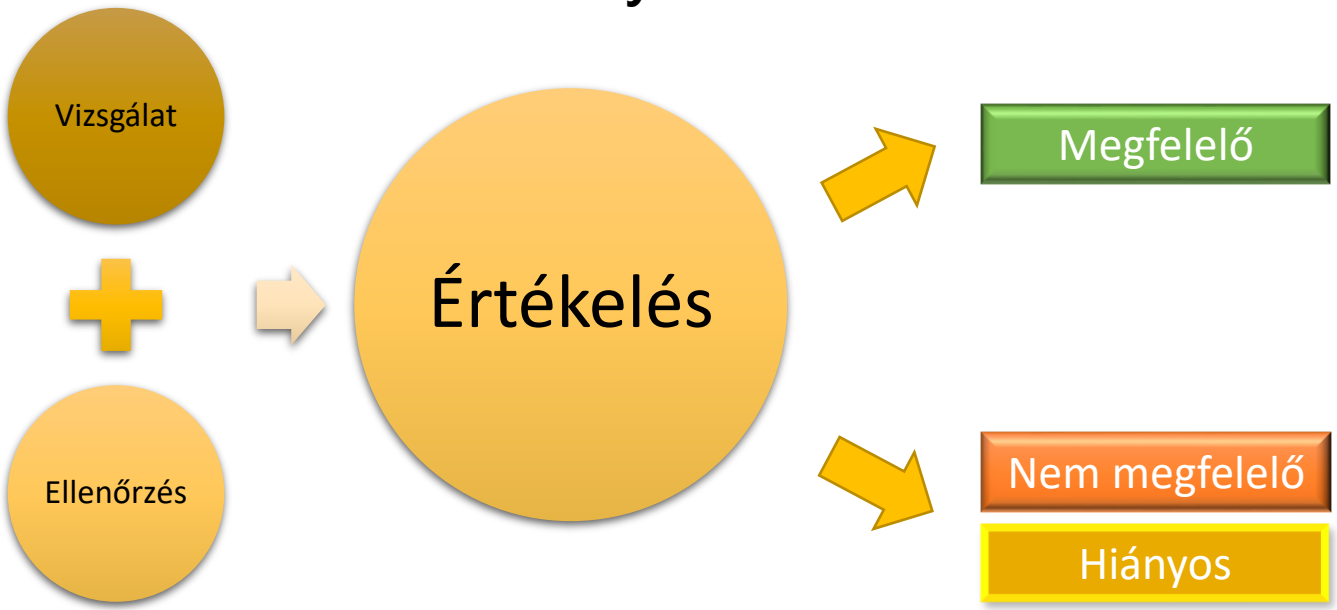

RAILCERT

MEGFELELŐSÉGÉRTÉKELÉS

Folyamat kötött, szabvány írja elő, minden esetben megegyezik

Átvizsgálás és Döntés

RAILCERT

ALRENDSZEREK HITELESÍTÉSI ELJÁRÁSAI

Az **EK-hitelesítés** egy, a kérelmező által végrehajtott eljárás, amely azt hivatott kimutatni, hogy egy alrendszer megfelel a vonatkozó **uniós jogszabályok**ban foglalt követelményeknek, ezen belül a vonatkozó **nemzeti szabályoknak**, és az alrendszer **üzembe helyezése engedélyezhető**-e.

A vasúti rendszer azon **strukturális alrendszer**e tekinthető az **alapvető követelményeknek megfelelő**nek, amely rendelkezik

- ❑ az ÁME-k tekintetében a **EK-hitelesítési nyilatkozattal**,
- ❑ a nemzeti szabályok tekintetében a **hitelesítési nyilatkozattal**

RAILCERT

ALRENDSZEREK HITELESÍTÉSI ELJÁRÁSAI

EK-hitelesítési nyilatkozat

- **Kérelmező** feladata
- Kötelező **forma**i és tartalmi követelmények – (EU) 2019/250
- Nyilatkozat melléklete: **Műszaki dokumentáció**
  - a tervezéshez kapcsolódó műszaki jellemzők
    - általános és részletes kivitelezési tervek
    - üzemeltetési és karbantartási dokumentáció.,
  - az alrendszerbe beépített, a kölcsönös átjárhatóságot lehetővé tevő rendszerelemek listáját,
  - az alrendszer hitelesítésében részt vevő minden **bejelentett és kijelölt szervezet által összeállított műszaki dokumentáció**

RAILCERT

ALRENDSZEREK HITELESÍTÉSI ELJÁRÁSAI

A **kérelmező felelős** azért, hogy az érintett alrendszer tekintetében elvégezzék a vonatkozó **hitelesítési eljárások**at, és az érintett **alrendszer megfeleljen** az európai uniós jog vonatkozó rendelkezéseinek és a vonatkozó nemzeti szabályoknak.

A bejelentett és kijelölt szervezet tevékenysége a tervezési szakasznál kezdődik, és a teljes építési vagy gyártási időszakot magában foglalva az alrendszer forgalomba hozatala vagy üzembe helyezése előtti átvételig tart.

RAILCERT

ALRENDSZEREK HITELESÍTÉSI ELJÁRÁSAI

Közbenső hitelesítési nyilatkozat - ISV

(Intermediate Statement of Verification)

A bejelentett és kijelölt szervezet az ellenőrzés egyes szakaszaira vagy az alrendszer egyes részeire időközi ellenőrzésekre vonatkozó tanúsítványt adhat ki.

A hitelesítési eljárás szakaszai

- ❑ általános tervezés;
- ❑ előállítás: az alrendszer kiépítése, ezen belül különösen az építőmérnöki tevékenységek, a gyártás, a rendszerelemek összeszerelése és az általános beállítások;
- ❑ végső ellenőrzés.

RAILCERT

NAGYBERUHÁZÁSOK TANÚSÍTÁSI TAPASZTALATAI

A RailCert Hungary Kft. a fennállása óta:

- Több mint 30 db NoBo feladatra kötöttünk szerződést.
- A DeBo értékelések száma is közelít a 150 db-hoz.

Ezek jó része már megvalósult és kiadásra kerültek a megfelelőségértékeléshez kapcsolódó dokumentumok.

Jelenleg **több tucat nagyberuházáshoz kapcsolódó** NoBo és DeBo feladatunk van.

Minden beruházás **egyedi**, azonban mégis tapasztaljuk, hogy **sok hiányosság jellemzően ugyanaz**.

RAILCERT

NAGYBERUHÁZÁSOK TANÚSÍTÁSI TAPASZTALATAI

Jellemző eltérések (teljesség igénye nélkül):

- Az ÁME-k nem különböztetik meg az engedélyezési és kiviteli terveket, így egy összevont „tervezési felülvizsgálat" során kellene igazolni például minden akadálymentesítési követelményt (PRM ÁME) a benyújtott tervek alapján.
  - Tapasztalatunk szerint a tervek nem igazolják a szükséges követelményeket, így azokat helyszíni bejárás során kell általában ellenőriznünk.
  - Tervekből nem derül ki milyen típusú padlóburkolat kerül beépítésre egy felvételi épületbe, nincs elegendő információ jegyértékesítő pultokról, Braille-írásról, lépcsők jelöléséről stb.
  - A beépített állapot pedig sok esetben nem megfelelő.
- A végátvétel ellenőrzésénél szükséges lenne benyújtani a beépített kölcsönös átjárhatóságot lehetővé tevő rendszerelemek EK-Megfelelőségi nyilatkozatait, azonban ezek nem/részben állnak rendelkezésre.

  Példák: Sínleerősítő rendszerek (INF)
  Felsővezeték (ENE)
  Tengelyszámláló (CCS)

RAILCERT

NAGYBERUHÁZÁSOK TANÚSÍTÁSI TAPASZTALATAI

Jellemző eltérések (teljesség igénye nélkül):

- Uniós és nemzeti követelmények ellentmondása.

  Közlekedési sáv (vízszintes mozgás)

  - NoBo (PRM ÁME): Minden akadálymentes útvonalnak legalább **1.6 m** szélességgel kell rendelkeznie. Biztonsági sávtól mért legkisebb távolság kisméretű akadály esetén 80 cm/ nagyméretű akadály esetén 120 cm.
  - DeBo (OVSZ I.): Legalább **1.8 m** széles sáv álljon rendelkezésre

  Peronvég lezárása

  - NoBo (PRM ÁME): A peron végét olyan gáttal kell felszerelni, amely megakadályozza a bejutást, vagy látható jelöléssel és veszélyre utaló tapintható információt hordozó burkolati figyelmeztető jelölés.
  - DeBo (OTÉK): Leesés veszélye miatt korlát szükséges (azonban Üzemeltető a karbantartási tevékenységek ellátása miatt szolgálati lépcsőt kér).

RAILCERT

FÜGGETLEN KOCKÁZATÉRTÉKELÉS SZEREPE

402/2013/EU Végrehajtási rendelet

- Alkalmazandó, amennyiben az egy tagállam vasúti rendszerét érintő **bármilyen változtatást eszközölnek**
  - ❑ Technikai
  - ❑ Működési
  - ❑ Szervezeti jellegű (műveleti vagy karbantartási eljárásokat befolyásoló)
- **Jelentős változás**
  - **Biztonságot** érint, akkor rendelet szerinti **kockázatkezelési eljárás**t le kell folytatni
  - A kockázatkezelési eljárás **megfelelő alkalmazás**át független szervezetnek kell értékelnie (**AsBo**)

RAILCERT

FÜGGETLEN KOCKÁZATÉRTÉKELÉS SZEREPE

AsBo szerepe és feladatai

- A változás **bevezetését megelőző tervezés**nél már szükséges a kockázatkezelési eljárást megkezdeni, amelybe a kezdetektől független értékelést végző szervezetet be kell vonni.
- Magyarországon nemzeti jogszabály alapján kijelölt szervezet végezhet a 402/2013/EU rendelet szerinti független értékelést. - **390/2020. (VIII. 12.) Korm. rendelet**
- 402/2013/EU rendelet I. mellékletben leírt **kockázatkezelési eljárás** megfelelő alkalmazásának és az alkalmazás eredményeinek független értékelése
- **Biztonsági követelményeknek** való megfelelés igazolására kiválasztott módszer és az igazolás független értékelése
- **Biztonságértékelési jelentés** – független értékelés eredménye

RAILCERT

ÖSSZEGZÉS

- Folyamatos kommunikáció és együttműködés
- Tanúsító időben történő bevonása a Projekt folyamatába
- Korábbi Projektek tapasztalatainak átültetése
- Projekt műszaki tartalma szerinti megfelelőségértékelési eljárások kiírása
- Építési engedélyben, jogszabályokban rögzített követelmények ismerete
- Minden követelménypontra kiterjedő dokumentáció összeállítása
  - ENE alrendszer: alállomások, dinamikus mérések, 2021. május 31.
  - CCS alrendszer: egyesített földelési tervek, áramellátási tervek, jóváhagyott alapkapcsolástól eltérő alkalmazása esetén MÁV biztonságigazolás

RAILCERT

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Dégi András

RailCert Hungary Kft.

H-1051 Budapest, Vörösmarty tér 1.

www.railcert.hu | info@railcert.hu